

Φόρμα Αποτύπωσης Σχεδίου Δράσης

Σχολική Μονάδα: 1ο ΟΛΟΗΜΕΡΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΑΙΓΙΝΑΣ - 9520205

Σχολικό Έτος: 2024 - 2025

Ημερομηνία Εξαγωγής: 27/05/2025

Σχολική Μονάδα: 1ο ΟΛΟΗΜΕΡΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΑΙΓΙΝΑΣ - 9520205

Στόχος Βελτίωσης:

Να αναδειχθεί η δυνατότητα λειτουργίας της σχολικής τάξης ως κοινότητας μάθησης, σε ένα συνεργατικό πλαίσιο δημοκρατίας και ισοτιμίας. Να γίνει κατανοητό ότι η συνεργατική οργάνωση της τάξης απαιτεί χρόνο. Να διερευνηθούν οι δυνατότητες που παρέχει το συμβούλιο της τάξης ως ένα δυναμικό εργαλείο ανάπτυξης των διαπροσωπικών σχέσεων των μαθητών, κατασκευής, οργάνωσης και συγκρότησης των σκέψεων και των ιδεών τους, και συνειδητοποίησης της αναγκαιότητας για συλλογική έκφραση και δράση.

Σχέδιο Δράσης: Η σχολική τάξη ως λειτουργική ομάδα επικοινωνίας και αλληλεπίδρασης. Τα δίκτυα επικοινωνίας και αλληλεπίδρασης στο εσωτερικό της σχολικής τάξης αντανακλούν ένα ευρύ πλέγμα διαπροσωπικών σχέσεων μεταξύ εκπαιδευτικών-μαθητών/τριών, αλλά και μαθητών/τριών μεταξύ τους. Η κοινωνική συμπεριφορά των μαθητών/τριών επηρεάζεται από τον βαθμό αναγνώρισης και αποδοχής που απολαμβάνουν στα πλαίσια της ομάδας και καθορίζεται από την ετοιμότητα τους να αλληλεπιδρούν θετικά με τους συνομηλίκους τους, να αναπτύσσουν ισχυρές διαπροσωπικές σχέσεις, να συνδιαμορφώνουν και να προσαρμόζονται στους κανόνες και τις πολιτισμικές νόρμες της ομάδας. Η δημοκρατική-συλλογική συγκρότηση των σχέσεων στο εσωτερικό της παιδαγωγικής σχέσης, σε αντίθεση με την ανταγωνιστική, επιδρά αποφασιστικά στο παιδαγωγικό κλίμα και ευνοεί στη μύηση των μαθητών στο συνεργατικό μοντέλο μάθησης και στις διαδραστικές πρακτικές με τους συνομήλικούς τους.

Άξονας: Σχέσεις μεταξύ μαθητών / μαθητριών

Συντονιστής Δράσης: ΛΑΖΑΡΗ ΣΟΦΙΑ

Α. Σχεδιασμός της Δράσης

Αναγκαιότητα - Στόχοι

Τα δίκτυα επικοινωνίας και αλληλεπίδρασης στο εσωτερικό της σχολικής τάξης αντανακλούν ένα ευρύ πλέγμα διαπροσωπικών σχέσεων μεταξύ εκπαιδευτικών-μαθητών/τριών, αλλά και μαθητών/τριών μεταξύ τους. Η κοινωνική συμπεριφορά των μαθητών/τριών επηρεάζεται από τον βαθμό αναγνώρισης και αποδοχής που απολαμβάνουν στο πλαίσιο της ομάδας και καθορίζεται από την ετοιμότητά τους να αλληλεπιδρούν θετικά με τους συνομηλίκους τους, να αναπτύσσουν ισχυρές διαπροσωπικές σχέσεις, να συνδιαμορφώνουν και να προσαρμόζονται στους κανόνες και τις πολιτισμικές νόρμες της ομάδας. Στο πλαίσιο αυτό θα αναδειχθούν: Α) Η δυνατότητα λειτουργίας της σχολικής τάξης ως κοινότητας μάθησης, σε ένα συνεργατικό πλαίσιο δημοκρατίας και ισοτιμίας. Β) Ότι η συνεργατική οργάνωση της τάξης απαιτεί χρόνο σε αντιδιαστολή με τους αγχώδεις ρυθμούς διδασκαλίας που επιβάλλει στις/στους εκπαιδευτικούς ο τεράστιος όγκος της διδακτέας ύλης του

σχολικού προγράμματος σπουδών. Γ) Η αξία της δημοκρατικής-συλλογικής συγκρότησης στο εσωτερικό της παιδαγωγικής σχέσης και η επίδρασή της στη διαμόρφωση του κατάλληλου παιδαγωγικού κλίματος και των προϋποθέσεων μύησης των μαθητών στο συνεργατικό μοντέλο μάθησης. Δ) Οι δυνατότητες που παρέχει το συμβούλιο της τάξης ως ένα δυναμικό εργαλείο ανάπτυξης των διαπροσωπικών σχέσεων των μαθητών, κατασκευής, οργάνωσης και συγκρότησης των σκέψεων και των ιδεών τους και συνειδητοποίησης της αναγκαιότητας για συλλογική έκφραση και δράση. Ε) Οι δυνατότητες και οι πιθανοί κίνδυνοι που προκύπτουν από την είσοδο της τεχνητής νοημοσύνης, στην εκπαιδευτική διαδικασία. Στ) Η αναγκαιότητα των κατάλληλων χώρων και των αναγκαίων υποστηρικτικών δομών στο δημόσιο σχολείο.

Ενέργειες & χρονοδιάγραμμα υλοποίησης

1. Συμμετοχή σε διαδικτυακή επιστημονική ημερίδα. (Ιανουάριος – Φεβρουάριος 2025). 2. Ηλεκτρονική έκδοση πρακτικών ημερίδας (Απρίλιος – Μάιος 2024).

Πόροι - μέσα - ερευνητικά εργαλεία

Για την υλοποίηση της Δράσης απαιτείται: 1. Η συνεργασία με ειδικούς επιστήμονες, παιδαγωγούς και ερευνητές που ασχολούνται με τις συνεργατικές μορφές μάθησης και διδασκαλίας με έμφαση στο συμβούλιο τάξης και τη δημοκρατική-συλλογική οργάνωση της σχολικής τάξης. 2. Η συνεργασία με εκπαιδευτικούς ή ομάδες εκπαιδευτικών που εφαρμόζουν στην καθημερινή διδακτική πράξη συνεργατικές μορφές μάθησης και διδασκαλίας. 3. Η χρήση ΤΠΕ για την αναμετάδοση της ημερίδας. Η χρήση ηλεκτρονικών μέσων καταγραφής, απομαγνητοφώνησης, σελιδοποίησης και δημοσίευσης του υλικού που θα παραχθεί.

Κριτήρια επιτυχίας της Δράσης

1. Η προβολή σύγχρονων επιστημονικών προσεγγίσεων και διεθνών εμπειριών. 2. Ο βαθμός ανάδειξης της δυνατότητας λειτουργίας της σχολικής τάξης ως κοινότητας μάθησης, σε ένα συνεργατικό πλαίσιο δημοκρατίας και ισοτιμίας. 3. Ο βαθμός επιστημονικής θεμελίωσης της αντίφασης ανάμεσα στον όγκο της διδακτέας ύλης και τους αργούς ρυθμούς που απαιτεί η συνεργατική διδασκαλία, ως δομικής αντίφασης του σχολικού προγράμματος σπουδών. 4. Η κατάδειξη των προβλημάτων που αφορούν στην εφαρμοζόμενη εκπαιδευτική πολιτική.

Διαδικασίες αξιολόγησης της Δράσης

1. Η συμμετοχή των εκπαιδευτικών στην επιστημονική ημερίδα. 2. Η Παρουσίαση με τη μορφή παραδείγματος εφαρμοσμένων πρακτικών συνεργατικής διδασκαλίας. 3. Η υλοποίηση της ηλεκτρονικής έκδοσης (e-book).

Ανατροφοδότηση - Προτάσεις Σ.Ε.

Είναι γεγονός ότι μεγάλο μέρος της κοινωνικοποίησης του παιδιού συντελείται μέσα στο σχολείο και μάλιστα κατά την ανάπτυξη των διαπροσωπικών και ενδοομαδικών σχέσεων που αναπτύσσονται ανάμεσα στους/τις μαθητές/-τριες.

Η επιλογή αυτού του θέματος είναι πολύ σωστή και εύστοχη και σας προτείνω να συνεχίσετε την προσπάθειά σας, συνδέοντάς το με παιδαγωγικούς και κοινωνικοοικονομικούς παράγοντες, που αναμφισβήτητα το επηρεάζουν και διαμορφώνουν το πολυσχιδές πλέγμα των σχέσεων μεταξύ των μαθητών/-τριών, τόσο μέσα στο σχολικό περιβάλλον, όσο και έξω από αυτό.

B. Υλοποίηση της Δράσης

Περιγραφή

Πραγματοποιήθηκαν χρονολογικά οι ακόλουθες ενέργειες, εκδηλώσεις, δραστηριότητες: Ιανουάριος 2025: Διαμόρφωση εμπεριστατωμένης επιστολής προς την Πανεπιστημιακή κοινότητα (ελληνική και διεθνή), με

τεκμηριωμένη παρουσίαση τόσο των γενικών εκπαιδευτικών ζητημάτων, όσο και του προς εξέταση ζητήματος. 26 Ιανουαρίου 2025: Συμμετοχή σε διαδικτυακή ημερίδα με θέμα: «Εκπαιδευτική κοινότητα. Επικοινωνία και συνεργασία ή πλατφόρμες και ποινικοποίηση;» με εισηγητές τους Γιώργο Μόσχο νομικό, πρώην Συνήγορο του Παιδιού, Λεωνίδα Ναθαναηλίδη μέλος του Δ.Σ. της Ανώτατης Συνομοσπονδίας Γονέων Μαθητών Ελλάδας και Γιώργο Νικολαΐδη ψυχίατρο, Διευθυντή Ψυχικής Υγείας και Κοινωνικής Πρόνοιας του Ινστιτούτου Υγείας του Παιδιού. 15 Φεβρουαρίου 2025: Συμμετοχή σε διαδικτυακή ημερίδα με θέμα: «Ποια παιδαγωγική για την εκπαίδευση των μαθητών - μαθητριών μας στη δημοκρατία, την εποχή της τεχνητής νοημοσύνης;» με εισηγητή τον Philippe Meurieu, Καθηγητή των Επιστημών της Αγωγής στο Université Lumière - Lyon 2, ερευνητή στη φιλοσοφία της παιδαγωγικής και της εκπαίδευσης, δοκιμιογράφος και συγγραφέας. Την εκδήλωση συντόνισε ο εκπαιδευτικός μέλος της Παιδαγωγικής Ομάδας «Σκασιαρχείο», Χάρης Παπαδόπουλος. Φεβρουάριος - Απρίλιος 2025: Εξέταση αρχείων και διατριβών από το Εθνικό Αρχείο Διδακτορικών Διατριβών. (<https://www.didaktorika.gr/eadd/>) Φεβρουάριος - Απρίλιος 2025: Διαμόρφωση ερευνητικού ερωτηματολογίου για την αποτύπωση των εκπαιδευτικών υποδομών και των αναγκών των Σχολείων. Απρίλιος - Μάιος 2025: Ηλεκτρονική έκδοση των πρακτικών των ημερίδων.

Γ. Αποτίμηση της Δράσης

Αλλαγές σε σχέση με τον αρχικό σχεδιασμό (εφόσον υπήρξαν)

Οι δράσεις υλοποιήθηκαν σύμφωνα με τον αρχικό προγραμματισμό, τόσο ως προς το περιεχόμενο, όσο και χρονολογικά.

Αποτελέσματα της Δράσης

- α) Η διαρκής ευαισθητοποίηση των εκπαιδευτικών με τη μαζική συμμετοχή τους στις δράσεις και η ενδυνάμωση της πεποίθησης ότι η σχολική τάξη μπορεί να λειτουργήσει ως κοινότητα μάθησης, σε ένα συνεργατικό πλαίσιο δημοκρατίας και ισοτιμίας.
- β) Η ανάδειξη της αναγκαιότητας της δημοκρατικής-συλλογικής συγκρότησης στο εσωτερικό της παιδαγωγικής σχέσης και της επίδρασής της στη διαμόρφωση του κατάλληλου παιδαγωγικού κλίματος και των προϋποθέσεων μύησης των μαθητών στο συνεργατικό μοντέλο μάθησης.
- γ) Η διαπίστωση των δυνατοτήτων και των πιθανών κινδύνων που προκύπτουν από την είσοδο της τεχνητής νοημοσύνης, στην εκπαιδευτική διαδικασία.
- δ) Η ανάδειξη των υλικών και κοινωνικών παραγόντων που επηρεάζουν την εφαρμογή συνεργατικών πρακτικών διδασκαλίας.
- ε) Ο εξοπλισμός των εκπαιδευτικών με τα αναγκαία εργαλεία θεωρητικής θεμελίωσης των συνεργατικών μορφών διδασκαλίας και μάθησης.
- στ) Η καταγραφή των παραπάνω σε ηλεκτρονική έκδοση, που διευκολύνει τη συζήτηση στο σύνολο της εκπαιδευτικής κοινότητας.

Βαθμός επίτευξης των στόχων που είχαν τεθεί

4 = Πλήρως

Παράμετροι που διευκόλυναν την επίτευξη των στόχων

- α) Η συνεργασία με τους φορείς των επιστημών της Αγωγής, η δική τους διάθεση να συνδράμουν τον συλλογικό φορέα των εκπαιδευτικών και η υψηλή ποιότητα των εισηγήσεων.
- β) η διαρκής επικοινωνία με τους/τις πανεπιστημιακούς δασκάλους/ες και η άμεση στήριξή τους στις δράσεις των εκπαιδευτικών.
- γ) Η ανάδειξη της ιστορικής και κοινωνικής διάστασης των εκπαιδευτικών ζητημάτων, διαμορφώνει προϋποθέσεις για αναστοχαστική δράση.
- δ) Η ανταπόκριση των εκπαιδευτικών στις δράσεις.

Δυσκολίες που παρουσιάστηκαν

Οι βασικοί παράγοντες δυσκολίας είναι:

- α) Η απουσία διαλόγου με τον συλλογικό φορέα των εκπαιδευτικών, με ευθύνη του Υπουργείου Παιδείας, το οποίο επιλέγει τη λογική της επιβολής και του αυταρχισμού. Το γεγονός ότι οι προτάσεις και τα αιτήματα του εκπαιδευτικού κλάδου, η γνώμη και οι απόψεις των εκπαιδευτικών δεν συζητούνται, με επιλογή του Υπουργείου Παιδείας.
- β) Με ευθύνη της Πολιτείας και του Υπουργείου Παιδείας δεν αντιμετωπίζονται οι σύνθετες κοινωνικές, οικονομικές, ψυχικές και εκπαιδευτικές ανάγκες, στο σύνολο της εκπαιδευτικής κοινότητας.
- γ) Τα παραπάνω σε συνδυασμό με τις συνθήκες έντονης διοικητικής πίεσης και του τεράστιου όγκου καθηκόντων υποβαθμίζουν τις δημοκρατικές λειτουργίες και απαξιώνουν τον ρόλο των εκπαιδευτικών.

Υλικό που παρήχθη ή αξιοποιήθηκε

Video 1: <https://www.youtube.com/watch?v=Sd9HfSFwejw>

Video 2: <https://youtube.com/live/i5bwTPkMsRs?feature=share> (gr)

<https://youtube.com/live/Fnq-HPEQAE?feature=share> (fr)

Ερωτηματολόγια ερευνητικής καταγραφής σχολικών υποδομών και χρηματοδότησης.

Πρακτικά 1: http://doe.gr/wp-content/uploads/2025/05/01-DOE-26_1-1.pdf

Πρακτικά 2: http://doe.gr/wp-content/uploads/2025/05/03-DOE-15_2-1.pdf

Επιστολές / υλικό: <https://doe.gr/%ce%b5%cf%80%ce%b9%cf%83%cf%84%ce%bf%ce%bb%ce%ad%cf%82-%cf%85%ce%bb%ce%b9%ce%ba%cf%8c-2025/>

Παιδαγωγικές ταινίες:

<http://doe.gr/%CF%80%CE%B1%CE%B9%CE%B4%CE%B1%CE%B3%CF%89%CE%B3%CE%B9%CE%BA%CE%AC-%CE%B2%CE%AF%CE%BD%CF%84%CE%B5%CE%BF-2024/>

Επιμορφώσεις που τυχόν υλοποιήθηκαν στο πλαίσιο της Δράσης

Οι εισηγήσεις των εκδηλώσεων και οι συζητήσεις που ακολούθησαν, καθώς και τα συμπεράσματα που αποτυπώθηκαν είχαν σημαντικό επιμορφωτικό χαρακτήρα. Ιδιαίτερα το υλικό που συγκεντρώθηκε καθώς και το αρχείο των παιδαγωγικών ταινιών που έχει παραχθεί, φωτίζουν τις κοινωνικές/παιδαγωγικές διαστάσεις της εκπαίδευσης και αποτελούν σημαντική συμβολή στην ιστορία της εκπαίδευσης και της παιδαγωγικής επιστήμης.

Προτάσεις για αξιοποίηση των πρακτικών που αναπτύχθηκαν στο πλαίσιο της Δράσης

Αναδείχτηκε ότι η ποιότητα της παιδαγωγικής σχέσης, η διδασκαλία και η σχέση των μαθητών με τη γνώση μπορούν να βελτιωθούν με την άρση των παραγόντων που εμποδίζουν την εφαρμογή ομαδοσυνεργατικών μορφών μάθησης όπως:

- α) Η μεγάλη έκταση και ο υψηλός βαθμός δυσκολίας της διδακτέας ύλης,
- β) Ο αυξημένος αριθμός των μαθητών/τριών στην τάξη (σε 25 ανά τμήμα).
- γ) Ο περιορισμένος χρόνος διδασκαλίας, αναλογικά με την έκταση και την δυσκολία της ύλης, για την εμβάθυνση στα γνωστικά αντικείμενα.
- δ) Οι ανεπαρκείς υλικοτεχνικές υποδομές (μικρές αίθουσες κ.λπ.), ο ανεπαρκής εξοπλισμός, η έλλειψη υποστηρικτικών θεσμών.

Προτάσεις για αναγκαίες επιμορφώσεις στο πλαίσιο της δράσης

Το υλικό που έχει παραχθεί να κοινοποιηθεί σε όλα τα σχολεία, τους Συλλόγους Γονέων όλης της χώρας και στα μέσα ενημέρωσης. Προγράμματα επιμόρφωσης με άδεια για όλους τους εκπαιδευτικούς, με θεματολογίες εστιασμένες σε πραγματικές ανάγκες, που διατυπώνονται και επιλέγονται από τους ίδιους τους εκπαιδευτικούς, με δωρεάν δημόσιο χαρακτήρα και με ευθύνη των Παιδαγωγικών Τμημάτων.

Προτάσεις για συνέχιση της Δράσης/ για νέες Δράσεις το επόμενο έτος

Από την «τραπεζική αντίληψη» για τη γνώση, ως αλλοτριωμένης και αλλοτριωτικής αφήγησης, στη γνώση ως διαδικασία έρευνας και ανακάλυψης, συνειδητοποίησης της μεταμορφωτικής -απελευθερωτικής της δύναμης και κριτικής θεώρησης της πραγματικότητας. Πώς οι συνεργατικές παιδαγωγικές (διαδικασίες, μέθοδοι, όροι και στοχοθεσία), ως διαρκής αλληλεπιδραστική διαδικασία οδηγούν και συμβάλουν, όπως θα έλεγε ο Paulo Freire, «στην άρση της αντίφασης δασκάλου-μαθητή, με τη συμφιλίωση των δύο πόλων της αντίφασης, έτσι που και οι δύο να είναι ταυτόχρονα και δάσκαλοι και μαθητές»; Πώς ισορροπούν ανάμεσα στην ατομική διάσταση της μάθησης (δεν μαθαίνουμε όλοι ομοιόμορφα, η μάθηση απαιτεί ατομικό μόχθο και χρόνο) και τη μάθηση στα πλαίσια ομαδικής συνεργασίας στο εσωτερικό της θεσμισμένης παιδαγωγικής σχέσης; Πώς μαθαίνει κανείς μαζί με τους άλλους, από τους άλλους και για τους άλλους; Περαιτέρω επεξεργασία και μελέτη της καταγραφής-αποτύπωσης των απόψεων των εκπαιδευτικών για τη σχέση της έκτασης της διδασκόμενης ύλης και της δυνατότητας εφαρμογής συνεργατικών πρακτικών διδασκαλίας-μάθησης.